

**משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
הפיקוח על תכניות לימודים ייחודיות**

שם ביה"ס/המוסד: דה שליט

שם התכנית הייחודית: מינהל עסקים

תחום הדעת: מדעי החברה

מספר יחידות הלימוד: 2

סמל מוסד: 440016

תכנית לימודים ייחודית
תיכון דה שליט
רחובות

הנושא:
מנהל עסקים עם דגש על מסים

רחובות תשס"ד

תוכן עניינים:

1. מבוא..... 3
2. רציונאל..... 3
3. דרכי הוראה..... 7
4. חומרי למידה ודרכי הערכה..... 8
5. תכנית הלימודים..... 9

מבוא

הכלכלה המודרנית השכילה לשלב גורמים אנושיים בתיאוריות כלכליות קלאסיות. לאחרונה היינו עדים להכרה בחשיבות הגורם האנושי של הקהילה האקדמית העולמית. פרס נובל לכלכלה ניתן לפרופסור כהנמן ופרופסור טברסקי על איתור תפקידו של הגורם האנושי וחשיבותו להבנת ההתנהגות הכלכלית. מן המפורסמות הוא, שפרס נובל לכלכלה ניתן לזרם המוביל והחדשני בהבנת ההתנהגות הכלכלית. לאור זאת, ראינו לנכון לחנך את התלמידים הלומדים בבית סיפרנו, אזרחי המחר, להבין וליישם את עקרונות הכלכלה המודרנית. בעבר, בבית הספר "דה-שליט" נלמד מקצוע הכלכלה במסגרת לימודי מדעי החברה. התלמידים למדו 2 יחידות לימודים בכלכלה ושתי יחידות בסוציולוגיה סה"כ 4 יחידות לימוד בנוסף כתבו התלמידים עבודה ברמה של יחידה אחת, בכלכלה או בסוציולוגיה, על פי בחירתם. במהלך השנים האחרונות – במיוחד עם הכנסת מקצועות אחרים, קלים יותר ואטרקטיביים כמו פסיכולוגיה, תקשורת, תיאטרון, חלה מגמה של ירידה חדה במספר התלמידים שנרשמו ללימודי כלכלה. הדבר נבע משתי סיבות עיקריות – הראשונה – התחרות הגוברת עם המקצועות המפורטים לעיל. הסיבה השנייה – הצירוף שהיה קיים של כלכלה וסוציולוגיה הביא לרישום של תלמידים שאמנם התאימו ללימודי סוציולוגיה אך התקשו בלימודי הכלכלה. תלמידים בעלי היכולת, שהתאימו ללימודי הכלכלה לא היו מעוניינים בלימודי הסוציולוגיה. כך נוצר מעגל קסמים. התלמידים בעלי היכולת, שלמדו כלכלה טענו טענו שלימוד רק כלכלה לבדה הינו תאור טי מדי, וחסר בו חלק מעשי. על רקע זה אימץ בית הספר את התוכנית של בית ספר "שזר" בבת-ים והתוכנית זכתה להצלחה מרובה. רבים ביקשו להרשם ללימודים על פי התוכנית הנ"ל, ובית הספר נאלץ להציב דרישות קבלה למגמה, תופעה שלא היתה בעבר. לימוד התוכנית במשך כ- 3 שנים הוכיח את עצמו והתלמידים מאד נהנים ממנה. הם מרגישים שהחומר הנלמד ישים ורלוונטי לחייהם ומפגשם עם המציאות. המלצות של בוגרי המגמה לחבריהם הצעירים מהם הן דבר רגיל בבית הספר.

התוכנית המוצעת הינה תוכנית חדשנית המשלבת, לראשונה, תיאוריה כלכלית, יישומה במנהל עסקים והשלכות המדיניות הפיסקלית על המשק והחברה בכלל והתוצאה העסקית של הפירמה בפרט.

הרציונל:

- התלמיד וצרכיו;
- המורה ותפקידיו;
- החברה וצרכיה;
- תחום הדעת ואירגונו;

התלמיד וצרכיו:

התלמידים הלומדים בבית הספר כלכלה ומנהל עסקים הנם תלמידים הלומדים לבגרות עיונית. כל תלמידי בית הספר לומדים, פרט ללימודי החובה, שני מקצועות מוגברים ברמה של 5 יחידות לימוד. מכאן, שהם זכאים לתעודת בגרות עם מספר יחידות לימוד גבוה מהמינימום הנדרש. אוכלוסיית התלמידים הינה אוכלוסייה בעלת יכולות טובות, רבים מתלמידי בית הספר הם בנים למשפחות בהן השכלת ההורים גבוהה (ברחובות ממוקם מכון ויצמן למדע והפקולטה לחקלאות). אוכלוסיית תלמידים זו מאופיינת בידע ובסקרנות שנובעים מהשכלת ההורים מחשיפה רבה למתרחש במשק. תלמידי המגמה הם תלמידים הלומדים מתמטיקה ברמה של ארבע יחידות ולמעלה, חלקם בעל ידע במחשבים. לא מתקבלים למגמה תלמידים הלומדים במסגרת מצומצמת יותר. השיקולים לקביעת תנאי הקבלה נבעו ממספר התלמידים הרב שביקש ללמוד את המקצוע והצורך לקבל את אלו שאנו מאמינים שיוכלו להפיק את המירב מהלימודים.

חשבנו כי לימודי מתמטיקה ברמה של 4 יחידות לימוד ומעלה הנה המנבא הטוב ביותר להצלחה במקצוע מורכב זה. אוכלוסיית היעד של התוכנית היא אוכלוסייה בעלת יכולות אינטלקטואליות בינוניות ומעלה. בשל האוכלוסייה החזקה יחסית באזור, רבים בעלי נתונים מתאימים למגמה זו ואף מבקשים להצטרף אליה, גבר המאפשר למורה לבחור את תלמידה.

השיקול השני שהנחה אותנו בבואנו לקבוע תנאי קבלה היה הניתוח של תוצאות בחינות בשנה בה לא היו תנאי קבלה – בשנה הראשונה ללימוד התוכנית. התלמידים שלמדו מתמטיקה ברמת לימוד של 4 יחידות לימוד לפחות, השיגו הישגים טובים יותר במבחנים.

לדעתנו, התוכנית החדשה תענה על צרכי התלמידים. כאמור, תלמידי בית הספר משתייכים ברובם למשפחות מהמעמד הבינוני, בניהם של בעלי מקצועות חופשיים ו/או עסקים קטנים עד בינוניים. חלק מהתלמידים ימשיכו את עסקי הוריהם וחלק יעסקו בעתיד במקצועות חופשיים. תוכנית זו תאפשר להם הכרות עם עולם העסקים מחד גיסא, ועם מערכת תשלומי המס מאידך גיסא. ראוי לציין כי מערכת המס הנה חלק בלתי נפרד מעולם העסקים ומהווה שיקול וגורם חשוב לניהול עסקים, המוכרים לתלמידים מביתם. תלמידי בית הספר כבר באו במגע עם שלטונות המס. רובם עובדים במהלך שנת הלימודים ובחופשות. אנו מאמינים כי התוכנית, כפי שהיא מוצעת על ידנו, תענה על הצרכים שלהם כבנים של בעלי עסקים וכעובדים.

המורה ותפקידיו:

את התוכנית במנהל עסקים, הנלמדת היום בבית הספר, מלמדת גב' יוכי בליסה. גב' בליסה תלמד גם את התוכנית המוצעת על ידנו. המורה הנה כלכלנית במקצועה, ובעלת תואר B.A. בכלכלה ובחטיבות לימודים משלימות של האוניברסיטה העברית בירושלים. היא החלה את לימודי ה-M.A. בכלכלה, תחום התמחותה הוא צמיחה כלכלית. בעבר שמשה כלכלנית בכירה במשרדי ממשלה וכלכלנית במשרד פרטי לייעוץ. כלכלי. המורה שמשה במשך שנים רבות כעוזרת מחקר והוראה באוניברסיטה העברית בירושלים. תחום לימודים זה נבחר על ידיה עקב פניות מרובות של מורים ותלמידים כאחד, לבאר סוגיות הקשורות לנושא המיסוי. העובדה כי המורה נחשפה, במהלך לימודיה ועבודתה הקודמת לתחום המסוי ללמד תוכנית המשלבת מסוי בלימודי הכלכלה ומנהל עסקים. ניצול הידע התיאורטי והמעשי יאפשרו לה ללמד תוכנית זו בהתאמה למה שמצפים התלמידים ומצפה המערכת. ראוי לציין כי במהלך לימודי הכלכלה, תוך כדי לימוד וניתוח של בעיות אקטואליות, נשאלו שאלות רבות בתחום המסוי. המסגרת המצומצמת העומדת כיום לרשות המורה מקשה על מתן פתרון הולם לשביעות רצון המורה והתלמידים. לכן, ראינו לנכון לנצל ידע זה על מנת ללמד את הנושא בצורה מסודרת.

החברה וצרכיה:

החברה בה גדלים התלמידים הלומדים את התוכנית הנה חברה עירונית טיפוסית. רחובות, בה נמצא בית הספר הינה עיר עם אכלוסיה רבה יחסית ממעמד סוציו-אקונומי בינוני ומעלה. מכאן, שרבים מהתלמידים מודעים למתרחש בחיי הכלכלה, רבים מהם באים מבתי משכילים יחסית, החיים בעיר בה פועלים מכון ויצמן למדע והפקולטה לחקלאות – שלוחה ייחודית של האוניברסיטה העברית בירושלים. תלמידי בית הספר מודעים היטב לחשיבות הכסף בחיי היום יום, באפשרויות שהוא פותח להם כצרכנים ויכולתו לקנות שירותים שלעיתים נוגעים להם ישירות כגון שיעורים פרטיים. החברה העירונית בה הם חיים מתאפיינת באמצעי שיווק רבים, מגוונים ואגרסיביים. אחת ממטרות התוכנית היא ללמד אותם להיות צרכנים נבונים בחברה בה

הצריכה היא גורם חשוב. לדעתנו, התוכנית עונה על הצורך להסביר לתלמידים את המהלכים המניעים את הפעילות הכלכלית של החברה בה הם חיים. משלב המכירות ועד השלב בו נותר רווח בידי החברה והיחיד. עד כמה חשוב קירוב התלמידים לנעשה בחרה בה הם חיים ניתן לראות בהמלצות של משרד החינוך לארח בבתי הספר אנשים העוסקים במיסוי. (מכתב גב' רוזנברג מיום 7 בספטמבר 2003). החלטת בית הספר לפתח תוכנית לימודים ייחודית בדגש על מיסוי מבטאת את מאמצינו להכשיר תלמידים להתמודד עם החיים הראליים ולהצליח בהם.

הסביבה :

בית הספר ע"ש "עמוס דה- שליט" היינו בית ספר ותיק. לבית הספר ספריה הכוללת בתוכה ספרים מתחום הדעת. בנוסף לתלמידים נגישות לספריה העירונית ברחובות. התלמידים יכולים להיעזר בספריית "כותר" בראשון לציון. בספריה כותרים רבים ויש בה מערכת הדרכה היכולה לעזור לתלמידים בחיפוש אחר חומר. ראוי לציין, כי ברחובות פועלות ספריות במכון ויצמן למדע ובפקולטה לחקלאות. כרגע, אין אפשרות לתלמידים להיעזר בספריות אלו. אפשר שבעתיד ישתנו תנאים אלו. **מחשב:** כיום, יש לרוב התלמידים בבית הספר מחשבים בביתם. למען אלו שחסרים כלי זה מעמיד בית הספר את חדרי המחשב לאחר שעות הפעילות. בחדרי המחשב נוכח מורה המסייע לתלמידים. זאת, כמובן, בנוסף לחדרי המחשב העומדים לרשות המורים והתלמידים לשם לימוד. אם תאושר התוכנית אפשר יהיה להסדיר שעות מחשב בסיודור מערכת השעות של התלמידים.

לסיכום: לדעתנו התוכנית עונה על צרכי התלמידים, מתחשבת בחברה והיא תנצל את יכולותיה וניסיונה של המורה המלמדת.

תחום הדעת וארגונו:

בית הספר "דה-שליט" החליט לפתח תוכנית ייחודית זו כמענה לצורכי התלמידים, בהתחשב בחברה בה הם מתפקדים וביכולות המורה. התוכנית המוצעת מבטאת את החשיבות של קירוב התלמידים לעולם הראלי ולא רק הצגה של התיאוריות הכלכליות, וזאת בשל העובדה שלימודי הכלכלה נתפסו בעבר אצל התלמידים כתיאורטיים מדי ולכן כמשעממים ולא קשורים לחיי היום יום. מאחר ולימודי מנהל עסקים נתפסים כמעשיים ומעניינים יותר, אבל עדיין אינם נותנים מענה למה שמטריד את התלמידים כעובדים בהווה ובעתיד, החלטנו ללמד כלכלה בשילוב מנהל עסקים עם דגש על מיסוי. נקדים ונאמר כי התוכנית אינה מכילה את כל תחום המסים. היא מתמקדת במסים ישירים בלבד. התוכנית תאזכר את תחום המסים העקיפים אבל לא תפרט אותם מפאת מגבלות הזמן. ראוי להם, למסים העקיפים, שידונו בהרחבה במקום אחר. מנהל עסקים הינו למעשה תחום המיישם את חוקי הכלכלה התיאורטיים בחיי המשק האמיתיים. מכאן, שלא תהיה שלמות בלימודי הכלכלה בלבד ללא התייחסות לצרכים למימוש לימודים אלה. יחד עם זאת אין להיעצר בלימודי מימון ושיווק בלבד מאחר והמשכם, ו/או חלקם הבלתי נפרד הם המיסים על כל גווניהם. מכוון שלא ניתן, במסגרת מוגבלת בזמן זו, ללמד את כל סוגי המיסים, החלטנו להתמקד במס הכנסה – הוא המס החשוב ביותר והקרוב ביותר לעולם המושגים של התלמידים. התוכנית המוצעת תאפשר לתלמידים ראייה אינטגרטיבית של סדר פעילות הפירמה.

סדר הלימוד המוצע על ידנו הינו:

א-משאבי אנוש

ב- שיווק

ג- מימון

ד- מסים

הסדר נבחר בגלל השיקולים הבאים:

1. מהקל אל הכבד. - תוכנית הלימודים מתחילה בבית הספר בכתה י"א. בשנה זו התלמידים לומדים לראשונה שני מקצועות מוגברים. ראינו לנכון להכניס את התלמידים לנושא בצורה מדורגת - משאבי אנוש ושיווק - הנושאים הקלים יחסית – רבי מלל ולא כל כך מופשטים - ורק אחרי שהתלמידים יכירו את הנושא יוכלו להתקדם לנושאים מורכבים ומופשטים יותר.
2. הכנת השטח – סדר הפעילות בעולם האמיתי. פעילות הפירמה נובעת מהצורך במוצר מסוים. גיוס כח אדם מתאים הוא תחילת התהליך. עבור למאמצי השיווק הדרך המימונית לפעילות זו עד להשגת רווח לפירמה וליחיד. סדר הפעילות מצביע על מה רוצים לייצר, איך משווקים, איך ממנים, מה תוצאות הפעילות ומה נותר מפעילות זו לאחר תשלום מסים. המיסוי מתחיל במקום בו הושלמו הפעילויות האחרות.

משאבי אנוש

פרק זה ידון במשאב האנושי המגויס לפירמה. בעידן הגלובליזציה ומהפכת המידע, כח האדם שהפירמה צריכה לגייס צריך להיות משכיל ובעל מוטיבציה מרבית. עלות הכשרתו של כח האדם היא יקרה יחסית. השקעות בהון אנושי הן חלק מההסבר לצמיחה כלכלית במשקים בעידן המודרני. פרק זה יציג את התיאוריות הקשורות בהנעת עובדים ובהון אנושי. לפרק הוקדשו 12 שעות לימוד בהתחשב בעובדה כי התוכנית החדשה ללימודי הכלכלה, המיועדת לתלמידי מנהל עסקים וכלכלה, עוסקת בהרחבה בנושא הגלובליזציה וכח האדם הקשור לנושא.

שיווק

פרק השיווק על סעיפיו השונים, נבחר מכוון שהוא מתאר את פעילות הפירמה למכירת המוצר. הפרק מתאר את הגישות השונות הננקטות על ידי הפירמה, את התועלות מהמערכת השיווקית המוצעות על ידי הפירמה, התנהגות צרכנים, שיטות שונות לכיסוי השוק, לצד שיטות שונות לניתוח את מצבה של הפירמה, יחסית למתחרים, בהתאם ליכולותיה ובחינת חולשותיה. שיעור צמיחת השוק ונתח השוק של הפירמה, מהווים מדד לאופי מוצריה ומאפשרים לה לנקוט אסטרטגיות מתאימות. המחרה, לסוגיה, מהווה את חוליית הקשר בין המימון לשיווק.

מימון

בפרק זה יוצגו הפעילויות המימוניות של הפירמה, על המשתמע מכך: מטרות, צורות התארגנות, גיוס הון והצגת פעילותה של הפירמה באמצעות מערכת הדוחות החשבונאיים שלה. ניתוח סדרות יחסים פיננסיים ומגמות, לצד בחינת כדאיות השקעות משלימים את פעילותה מהפן המימוני. לדעתנו, הקשר בין לימודי כלכלה ומנהל עסקים הוא ברור: יש התאמה והשלמה בין לימודי הכלכלה כחלק תיאורטי ללימודי מנהל העסקים כחלק יישומי.

מסים

בהמשך ננסה להסביר את הקשר כלכלה-מנהל עסקים מסים. חשיבות מרובה יש, לדעתנו, לתחום המיסוי בעולם בכלל ובישראל בפרט. החשיבות של המס בישראל נובעת מהיקף פעילות גדול של הממשלה כפי שבא לידי ביטוי בגודלו של תקציב הממשלה. תשלומי המס בישראל מהווים כיום למעלה מ-50% מהתוצר הלאומי הגולמי. מערכת המס נוגעת בשלוש רמות עיקריות: המשק הפירמה והפרט. ברמת המשק המס הוא הזרז לפעילות הכלכלית ומאפשר את מדיניות הרווחה החברתית. מדיניות גביית המס וחלוקתו לאחר מכן, מבטאת סדרי עדיפויות של הממשלה ובעלת חשיבות רבה לפעילות המשק בכלל. התקציב, שגביית המסים היא חלקו העיקרי, מאפשר את פעילות הממשלה השונות כגון: בטחון, השקעות וצמיחה, תעסוקה, קליטת עליה, פיזור אוכלוסין ורווחה.

ברמת החברה:

א- המס הוא מכשיר יעיל להכוונה חברתית. מדיניות הגביה היא מדיניות שמבטאת את רצון או אי רצון הממשלה לנקוט בשיטות שונות לתקן עיוותים חברתיים. למשל, גביית מס פרוגרסיבי תצביע על נטייה להקטין את פערי ההשתכרות בין רבדים שונים של החברה. מיסוי שלילי (סובסידיה) יאפשר לבעלי הכנסות נמוכות לקיים רמת חיים סבירה. תשלומי רווחה הממומנים ממסים מצביעים על כוונות הממשלה בתחום החברתי – קיום רשת בטחון והצהרת כוונות בדבר מחויבות החברה לחלשים בה. מדיניות ההוצאות של הממשלה – הוצאות שמקורן הגדול – הכנסות ממסים, יו מצביעים על סדר העדיפות של החברה, בה מתפקדים הפרטים. ב- עומק הגביה – נחישות הממשלה לגבות מס מכל חייבי המס ומלחמה נחושה בהון השחור- מצביעה על כוונה לקיים צדק חברתי. ג- פעילות פיסקלית של הממשלה- לצמצום פערי הכנסות. ניתן לבנות מערכת מסים פרוגרסיבית שתקטין את פערי ההכנסות במשק כיעד חברתי, דבר הנחוץ לחוסנה של מדינה. אי הפעלת מס כזה, כלומר לקיחת מס נייטרלי או רגרסיבי, תגדיל את הפערים החברתיים ועמם את חוסר שביעות הרצון של מרבית האוכלוסייה.

ברמת הפרט או הפירמה:

ניתן להצביע על כמה גורמים:

- א- הפירמה מושפעת ממדיניות המסים בשני אופנים – המס גורם להקטנת הרווח הנקי שלה מצד אחד, ומצד שני. מס על מוצרי הפירמה יכול להשפיע על היקף הייצור. קביעת שיעורי מס שונים לאזורים שונים, כמו יישובי ספר או חוק עידוד השקעות הון משפיעים הן על פעילותה השוטפת של הפירמה והן על הרווח הנקי שלה.
- ב- הצרכן- משתנה ההחלטה של הפרט בין תצרוכת לחיסכון הוא ההכנסה הפנויה. הכנסה פנויה מוגדרת כהכנסה לאחר מס ובתוספת תשלומי העברה. על כן, ככל שהמס גבוה יותר, ההכנסה הפנויה קטנה יותר, וקטנים גם הצריכה והחסכון.

סיכום

לדעתנו, הפרק הדין במיסוי מבטיח כסוי נאות של כל הסוגיות שהוצגו. מכאן שמלבד הקשר למנהל עסקים, מתקיים גם קשר הדוק בין נושא המיסוי לכלכלה. התוכנית ניסתה לתת מענה לסוגיות אלו. כפי שכבר הוזכר לעיל – התוכנית לא דנה במסים עקיפים. הסתפקנו באזכורם מתוך תקווה שבעתיד תימצא להם מסגרת נפרדת.

כפי שכבר ציינו לעיל, פעילות משרד החינוך לקירוב בין בני הנוער למערכת המס מראה, עד כמה התוכנית ראויה. מדי שנה אנו מתבקשים לארח מרצים מטעם שלטונות המס- רואי חשבון ומפקחי מס הכנסה משרדי מס הכנסה. ההרצאות נערכות בכל שנה לכלל תלמידי שכבה אחת, הכוללת תלמידים

מכל המגמות, ואם ההרצאות חשובות לכלל התלמידים, על אחת כמה וכמה הן חשובות לתלמידי כלכלה ומנהל עסקים. לכן ראינו חשיבות בלימוד מערכת המסוי במסגרת זו. לכן, החלטנו להציע תוכנית לימודים בסדר שהצגנו. לדעתנו התוכנית עונה על צרכי התלמידים הן כעובדים והן כבניהם של עוסקים קטנים ובינוניים, בעלי מקצועות חופשיים. אנו סבורים שהתוכנית לוקחת בחשבון את צרכי החברה העירונית ומבטאת את היותה של רחובות ישוב עירוני אשר בתחומיו פועלים מוסדות מחקר, עיר בעלת צביון מדעי משופעת בבעלי מקצועות חופשיים, עיר בעלת אכלוסיה המשתכרת משכורת מעל הממוצע הארצי. העובדה שהתוכנית יועדה לתלמידים הלומדים מתמטיקה ברמה טובה תקל על הלימוד, ההפנמה ויישום הידע הנרכש.

דרכי הוראה:

ההוראה תהייה ברובה פרונטלית, תוך שילוב למידה שיתופית בקבוצות עבודה מצומצמות. שיטות הלימוד:

- א- דיון בכתה בנושאים הנלמדים; לימוד פרונטלי במליאה, הצגת החומר הנלמד ותרגול.
- ב- ניתוח אירועים המופיעים בתקשורת הקשורים למסים; - יבחרו קטעי עיתונות אקטואליים - המורה יציג אתם בפני הכיתה התלמידים והמורה ינתחו אותם.
- ג- הכנה והצגה של מצגות - הצגת נושאים נבחרים במיסוי. בתום חופשת הקיץ נבוא בדברים עם האחראים על לימודי המחשב בבית הספר מתוך מגמה ליצור מצב בו תלמידים שאינם בקיאים בנושא יוצמדו לתלמידים הבקיאים בנושא. פרטים ימסרו במהלך שנת הלימודים. העבודה תהיה בקבוצות קטנות, 4-5 תלמידים בקבוצה, תלוי במספר הנרשמים לתוכנית.
- ד- סיורים - יוצעו לתלמידים סיור במפעל רחובותי ופגישה עם בעלי תפקידים בו. תיבדק האפשרות שהמפעל יהיה "תנובה" ברחובות. סיור במשרדי פקיד שומה רחובות סיור בבורסה - מקום גיוס ההון. בתום כל סיור יגישו התלמידים, בקבוצות, דוח סיכום סיור לפי הנוסח בטופס המצ"ב. (ראה נספחים).
- ה- ראינות עם גורמים הנוגעים למיסוי ברחובות ייערכו ע"י קבוצות תלמידים. התלמידים יראיינו בעלי עסקים, את נציגי פקיד שומה רחובות ואת המייצגים - רואי חשבון, יועצי מס ועורכי דין, המתמחים בענייני מסים. הכנת הראיון תעשה על ידי התלמידים בקבוצות קטנות 4-5 תלמידים, כשלכל תלמיד תפקיד מוגדר בקבוצה. התלמידים יגישו למורה הצעה לנוסחת הראיון שיאושר על ידי המורה. התלמידים יראיינו את נציגי שלטונות המס במשרדיהם, ואת בעלי העסקים במקום העסק. במידה ומסיבה כלשהי (למשל בשל בעיה ביטחונית), לא יתאפשר לתלמידים לצאת מתחום בית הספר, יוזמנו המרואיינים לבית הספר.
- ו- תרגול בנושאי דוחות כספיים, כדאיות השקעות, מסים.

מטרות מצופות מדרכי ההוראה:

תהליך למידה

דיון בנושאים הנלמדים

מטרות

התלמיד יכיר, יבין וישווה בין החלקים השונים של התוכנית. פירוט על פי סדר הנושאים בהמשך. התלמיד יהיה מסוגל ליישם ולחשב את הדרוש. התלמיד יהיה מסוגל לנתח אירועים אקטואליים, להסיק מהם מסקנות ולקשר אותם לחומר הנלמד. לפחות 5 קטעי עיתונות. התלמיד ישפר יכולתו להשתמש ב- Power Point. השימוש בכלי זה יקנה לתלמיד את עבודת השיתוף והצגת נושאים בצורה תמציתית ומרוכזת. התלמיד ישתמש במצגת להרצאה.

ניתוח אירועים הקשורים לנושא

הכנה והצגת מצגות

ראיונות

התלמיד יהיה מסוגל להכין שאלות לראיון, (20 שאלות) לראיון ולהסיק מסקנות מפגישות אלו.

התלמיד יהיה מסוגל להכין דוח סיור
(לפחות 15 שאלות), לנתחו ולהסיק
מסקנות.

תרגול בנושא דוחות כספיים

התלמיד יכיר את מבנה הדוחות ויהיה מסוגל
לנתח דוחות כספיים. התלמיד ידע לשלוף נתונים
של 2 חברות מאתרי האינטרנט ויישם מידע זה
בחישוב נתוני אמת אודות מצבן של שתי הפירמות.

תרגול בנושא משאבי אנוש

התלמיד ישווה בין חמש מודעות לגיוס עובדים
בעלי מיומנויות ספציפיות, לחמש מודעות לגיוס
עובדים ללא הכשרה. התלמיד ידע להסביר את
אופן גיוס העובדים. התלמיד ישווה בין השיטות
השונות. התלמיד יסביר את השוני בעזרת
תיאוריות שנלמדו.

חומרי למידה ודרכי הערכה:

א. חומרי למידה:

- ספרים כמפורט ברשימה הביבליוגרפית; - בית הספר מתחייב להעמיד לרשות התלמידים כמות מספקת של ספרים.
- מאמרים מעיתונות כתובה, - על פי סדר הופעתם – לפחות 2 קטעים בכל נושא.
- אתרי אינטרנט נבחרים, כמפורט ברשימה הביבליוגרפית.

ב. דרכי הערכה:

בתום התוכנית – כלומר בכתה י"ב, יערך מבחן בגרות ברמה של שתי יחידות לימוד. המבחן יכלול את הפרקים הנלמדים – משאבי אנוש, שיווק, מימון ומסים. ניסוח שאלוני הבגרות יהלום את דרכי הלמידה הייחודיות.

בבחינת הבגרות תופיע שאלה אינטגרטיבית במשקל 30%. מבחן הבגרות יכתב על פי הכללים הנהוגים בפיקוח על תוכניות לימודים ייחודיות.

דרכי הערכה לכיתה י"א:

הציון השנתי משלב בתוכו שיטות הערכה קונבנציונליות וחלופיות.

מרכיבי הציון הם: סיכום סיור ותרגיל אינטרנט - 20%, בחנים ומבחנים - 80% מהציון.

דרכי הערכה לכיתה י"ב:

הציון השנתי משלב בתוכו שיטות הערכה קונבנציונליות וחלופיות, כלומר שילוב של הערכה מסכמת והערכה מעצבת. מרכיבי הציון הם: מצגת POWER POINT - וסיכומי ראיונות שנערכו במשך הלימודים - 20%, בחנים ומבחנים - 80%.

ברצוננו לציין כי בתוכנית המקורית תוכנן תלקיט כאחד מאמצעי ההערכה החלופיות. לאחר לימוד של מחזור אחד של תלמידים תישקל שוב אפשרות זו לאור הישגי התלמידים ושביעות רצונם מהתוכני

תכנית הלימודים:

א-כיתה י"א – סה"כ 90 שעות – 3 שעות שבועיות

א-משאבי אנוש

נושאים	מס' שעות	מושגים מרכזיים	דרכי למידה/הערכה
1. <u>הקדמה ומבוא</u> מקורות: בר חיים ניהול משאבי אנוש יחידה 1, עמודים 9-14.	1	ניהול משאבי אנוש - הכנת המשאב האנושי, תפעול המשאב האנושי, תחזוקת המשאב האנושי	לימוד פרונטלי – הערכה: בחנים ומבחנים.
1.2 <u>שוק העבודה</u> 1.2.1 ביקוש לעבודה 1.2.2 הצע העבודה 1.2.3 שכר עבודה - תחרות משוכללת.	2	הצע עבודה – מספר שעות העבודה או הימים המוצעים על ידי עובד כתגובה למערכת משתנים. ביקוש לעבודה – מספר שעות עבודה או ימי עבודה המוצעים על ידי מעסיקים.	לימוד פרונטלי. הכנת שיעורי בית. הערכה - בחנים ומבחנים.
מקורות: בר-חיים ניהול משאבי אנוש. יחידה 4, עמודים: 201-210			
1.3 <u>שכר</u> גורמים המשפיעים על השכר 1.3.1 - שיטות שכר עיקריות: לפי יחידות תפוקה לפי יחידות זמן על פי מאפיינים אישיים חוזים אישיים עבודה באמצעות קבלנים. הטבות סוציאליות שכר עידוד	4	שכר – תשלום בסיסי אותו מקבל העובד לפי תפקידו, מקצועו ודרגתו. שכר עידוד - יצירת קשר בין תפוקת העובד לשכרו. כאמצעי להגברת תפוקה	הרצאה פרונטלית. שיטות הערכה: בחנים ומבחנים.
מקורות: אורנר אילנה-			

			משאבי אנוש. עמודים 137-156.
לימוד פרונטלי – הערכה- מבחנים ובחנים.	הון אנושי- אוסף של כישורים טבעיים ונרכשים.	2	1.4 <u>הון אנושי</u> 1.4.1 תורת ההון האנושי 1.4.2 הביקורת על ההון האנושי.
			<u>מקורות:</u> בר חיים ניהול משאבי אנוש. יחידה 3 עמודים 211-216
לימוד פרונטלי- בחנים ומבחנים.	הנעת עובדים- רצון מצד הפרט להשקיע מאמץ לשם השגת מטרות הנראות לו ראויות.	1	1.5 <u>הנעת עובדים:</u> 1.5.1- מבוא והגדרה
			מקורות: בר חיים ניהול משאבי אנוש- יחידה 3 עמודים 164-166.

הרצאה פרונטלית. הבאת 5 דוגמאות משוק העבודה. הערכה – בחנים ומבחנים.	5	1.5.2 תאוריות של הנעת עובדים 1.5.2.1 התיאוריה של מאסלו- הצרכים 1.5.2.2 התיאוריה של אדמס - ההוגנות 1.5.2.3 התיאוריה של לוק - תורת המטרה.
		מקורות: בר חיים. ניהול משאבי אנוש. יחידה 3 . עמודים: 166-168, 170-173, 175-177.
	3	1.5.3- תרגיל מסכם במשאבי אנוש

ב-שיווק

		2 - מבוא לשיווק
הוראה פרונטלית ודיון בכיתה. הערכה – בחנים ומבחנים.	1	2.1 - הקדמה
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת שאלות וקריאת קטעי עיתונות. דיון בכתה. הערכה – בחנים ומבחנים.	5	2.2 - גישות בשיווק : התפיסה השיווקית, ייצור , מכירות , מוצר , תפיסה שיווקית חברתית.
הוראה פרונטלית. תרגול ודיון בדוגמאות שיאספו על	5	2.3 - <u>תועלות מן המערכת השיווקית:</u> תועלת צורה, תועלת

מקום, תועלת בעלות, תועלת זמן ותועלת מידע.		ידי המורה והתלמידים.
תועלת צורה, תועלת מקום, תועלת בעלות, תועלת מידע, תועלת זמן.		כנ"ל
2.4 - קטעי עיתונות נבחרים - ניתוח	5	הדרכה פרונטלית. ניתוח קטעי עיתונות בכיתה. הגשת אוסף קטעי עיתונות וארגוןם למערכת מידע. ציון יינתן כחלק ממרכיב הציון הכולל. משקל ציון עבודות הגשה 10%.
מקורות: ניהול השיווק חלק א' פרקים 1.1, 1.4 קוטלר עמודים 37-54		
3 - מושגי יסוד בהתנהגות צרכנים: מדג הצרכים של מאסלו	2	הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת שאלות. הערכה סופית: ציון בחינה או בוחן.
מקורות: ניהול השיווק כרך ב' – יחידה 4 קוטלר עמוד 221. www.consumers.org.il . אתר המועצה לצרכנות		
4 - אסטרטגיות שיווק 4.1 - אסטרטגיה מהי	2	הוראה פרונטלית. תרגול בכתה בעזרת 3 דוגמאות. ציון סופי: בחינה ובחנים.
4.1.4 - מה בין אסטרטגיה לטקטיקה?		תרגול בכתה ובשעורי בית. ציון סופי בבחינה ובחנים.
4.2 - פילוח שוק: משתני הפילוח, תנאים לפילוח יעיל, בחירת שוק מטרה הפילוח, תנאים לפילוח יעיל.	5	הוראה פרונטלית. תרגול בשעורי בית ובכתה. הערכה – בחנים ומבחן.
4.3 - תחרות מהי? ניתוח מתחרים, נקודות חוזק-תורפה		הוראה פרונטלית. תרגול בכתה ובשעורי בית. הערכה – בחנים ומבחן.
4.4 - כלים להערכת חלופות: ניתוח פיננסי עקומת ניסיון ניתוח פערים	5	הוראה פרונטלית בעזרת שקפים. תרגול בעזרת שאלות. סיכום בכתה. הערכה – מבחנים ובחנים.
4.5 - יעדים אסטרטגיים: מטריצת התיק	5	הוראה פרונטלית. תרגול – בכתה ובבית. סיכום בכיתה. ציון –

בחנים ומבחן.		
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת קטעי עיתונות. הערכה – מבחנים ובחנים.	3	4.6- מגמות אסטרטגיות: שמירה על הקיים צמצום התרחבות
		<u>מקורות:</u> ניהול השיווק יחידות 4 – 5-6 עמודים: 14-15, כרך ב' יחידה-6 עמודים 1- 3,6-8. קוטלר -97 284-315, 105
הוראה בעזרת שקפים. תרגול בעזרת קטעי עיתונות. ציון – בחנים ומבחנים.	2	5 - <u>מדיניות מוצרים</u> 5.1 - תמהיל מוצרים – קו מוצרים
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת איסוף 5 מותגים והתרשמות מ 4חברות ובתי עסק. ציון – בחנים ומבחנים.	4	5.2 - <u>מיצוב, בידול, מיתוג.</u>
הוראה פרונטלית. הערכה: בחנים ומבחנים.	1	6 - <u>מדיניות מחירים:</u> 6.1 - המחיר – חשיבות ומשמעות
	2	6.2 - <u>מטרות המחירה</u> רווחים, מכירות, הישרדות
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת שאלות.	2	6.3 - <u>שיטות המחירה:</u> בסיס עליות, ניתוח ביקוש
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת הבאת 2 מוצרים עליהם מוטבע מחיר של 1.99 וכד'. הערכה:	2	6.4 - <u>מדיניות מחירים:</u> המחירה פסיכולוגית

מבחנים, בחנים וחלק הציון המתייחס להכנת שיעורי בית.		
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת 3 דוגמאות מפרסומות. ציון- בחנים ומבחנים.	2	6.5 - המחרת מוצרים חדשים: גריפה וחדירה
		מקורות: ניהול השיווק כרך ג' פרק 8 קוטלר – 567,566,552

ג-מימון

הוראה פרונטלית.	פירמה התארגנות לשם ייצור ושיווק סחורות		1 - הפירמה ומטרותיה השגת רווח מרבי – מגבלות, מטרה
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת שאלות.	רווח ההפרש בין הפדיון להוצאות	2	העלאת ערך הפירמה תועלת המנהלים גידול, צמיחה, הישרדות. מקורות: נחמיאס – תורת המימון חלק א' עמ' 11-

הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת טבלת השוואה שתחולק בכיתה ותסכם את צורות ההתארגנות השונות. הערכה – ציוני מבחנים ובחנים.	פירמה פרטית – פירמה בבעלות בידי בודדים פירמה שותפות – צורת התארגנות של מספר אנשים לעסק משותף. חברה מוגבלת במניות – חברה שאחזריות החברים בה מוגבלת בסכום המניות שבידיהם	5	2. המיבנה האירגוני של הפירמה: האספקט המשפטי צורות התארגנות עסקיות פירמה פרטית שותפות חברה מוגבלת במניות חברה ציבורית בע"מ.
			מקורות: תורת המימון א' 37-52 ניהול עסקי 11-12.
כנ"ל.	הון עצמי השקעת הבעלים בחברה כוללת – הון בעלים, קרנות ויתרות רווח. הון זר הון שגויס מגורמי חוץ ויש להחזירו	5	3 - דרכי גיוס ההון

	בשלב כלשהו.		
--	-------------	--	--

הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת דפי תרגול שיחולקו בכתה. פתרון שאלות שינתנו כשיעורי בית. הערכה – ציוני בחנים ומבחנים.	מניות נייר ערך של פירמה שהמחזיק בה בעלים של הפירמה בערך הנקוב מהון המניות מניית בכורה – מניה המקנה לבעליה זכות בכורה (עדיפות) על בעליהן של מניות מסוגים שונים. בד"כ העדיפות בחלוקת דיבידנד מהון המניות. מניית בכורה צוברת – מניה המקנה לבעליה את הזכות לצבור רווחים. דיבידנד רווחי הפירמה המחולקים לבעלי המניות. הון רשום – הון המניות של החברה, הוא ההון הרשום בתזכיר ההתאגדות כהון המקסימלי אותו תגייס החברה. הון מונפק – הון המניות שהונפק בפועל. הון נפרע – הון המניות ששולם עבורו.		<u>3.1-מניות</u> הון רשום, נפרע, מונפק סוגי מניות: רגילות, בכורה, צוברות, לא סחירות
---	--	--	--

3.2. <u>אג"ח</u> ערך ראלי ונומינלי צמודות מדד צמודות מט"ח הבדלים בין אג"ח למניות		אגרת חוב נייר ערך המוכיח כי המחזיק הינו נושה של הפירמה בסכום ובתנאים המצוינים על האיגרת. אג"ח צמודות מדד/מט"ח שיטות הצמדה שונות לשמירת הערך הראלי של החוב.	כנ"ל.
מקורות : תורת המימון חלק ה' עמודים 40-60 ניהול עסקי 12-13.			
4 - <u>שוק ניירות ערך</u> : שיטות המסחר השוק הראשוני והמשני	3	בורסה שוק מאורגן למסחר בנכסים סטנדרטיים שוק ראשוני השוק בו מתבצעות הנפקות חדשות	הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת גלישה בבית לאתר הבורסה. www.tase.co.il ואפיון השוק הראשוני והמשני. הערכה – חלק הציון בהכנת שיעורי בית.
מקורות: תורת המימון חלק ה' עמודים 83-91. www.tase.co.il – אתר הבורסה			
5 - <u>סיוור בבורסה</u>			
5.1 - הכנה 5.2 - דיון בכנה	2 2		הוראה פרונטלית. הסבר בעזרת הצגת דוח הסיוור. הערכה: ראה מחוון בנספחים.

סה"כ לכתה י"א – 90 שעות שבועיות.

כתה י"ב –

6 - <u>הדוחות הכספיים של הפירמה</u>			
6.1 - <u>המאזן</u> : הכרה, כללי רישום חברה	5	מאזן מסמך המשקף את	הוראה פרונטלית. תרגול: הבאת 2

מאזנים לכתה והצגתם. מיון הנתונים על ידי התלמידים. הערכה: ציוני מבחנים ובחנים.	מצבו הפיננסי של עסק ליום מסוים בדרך כלל לשנה.		גדולה מאזן.
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת מאזני חברות שיובאו על ידי המורה. הערכה – ציוני מבחנים ובחנים.	דוח רווח והפסד דוח המסכם את פעילות הדינמית (זרמי הכנסות והוצאות) של הפירמה בתקופה מסוימת.	5	6.2 - <u>דוח רווח והפסד</u>
כנ"ל	דוח יעוד הרווח דוח המתאר את חלוקת הרווח בין הבעלים.	1	6.3 - <u>דוח יעוד הרווח</u>
			מקורות: תורת המימון חלק ב' -38 53 ניהול עסקי 14-31 אינגבר 16-52.
			7 - <u>ניתוח דוחות פיננסיים</u>
הוראה פרונטלית. תרגול בכתה בעזרת דפי עבודה. הערכה – ציוני מבחנים ובחנים.	יחס שוטף נכסים שוטפים/התחייבויות שוטפות. מציין יכולת נזילות יחס מהיר יחס שוטף מנוכה במלאי. בודק יכולת פירעון מידית לא צורך במכירת מלאי.	2	7.1 - <u>יחסי נזילות:</u> מהיר, שוטף
כנ"ל.	יחסי מנוף פיננסי יחסים הבודקים את יציבות הפירמה. מבחינים בין המקורות העצמיים למקורות שגויסו מחוץ לפירמה	2	7.2 - <u>יחסי מנוף פיננסי</u> – יחס הון עצמי/נכסים הון זר/ נכסים
כנ"ל.	יחסי רווחיות מודד את היחס בין הרווח הנקי למכירות נטו. שולי הרווח – רווח/מכירות		7.3 - <u>יחסי רווחיות</u> – רווח- למכירות רווח-לנכסים
		3	7.4 - <u>ניתוחי מגמה לאחר</u> <u>מס' שנות פעילות.</u> סדרות עתיות

	ניתוח מגמה ניתוח דוחות פיננסיים או יחסים פיננסיים על פני שנים.		7.5 - ניתוחי מגמה לפי דוח רווח והפסד ניתוחי מגמה לפי יחסים פיננסיים.
הסברים בכתה. גלישה בכתה בחדרי המחשב. לחילופין: גלישה בבית, (תלמידים שאין ברשותם מחשב יגלו בבית הספר בשעות שלאחר הפעילות.) סיכום התרגיל בכתה. הערכה: ראה מחוץ.		4	7.6 – תרגיל מסכם בעזרת גלישה באינטרנט: 7.6.1- הכנה, הסברים לגלישה לאתר 7.6.2- ניתוח תוצאות.
			מקורות: אתר www.aonline.co.il נחמיאס תורת המימון חלק ב' – עמודים 67-79.
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת דפי עבודה. הערכה – ציוני בחנים ומבחנים.	בדיקת כדאיות השקעות בדיקת פיצוי המשקיע על ויתור מקורות כספיים עכשווי.		8- ניתוח כדאיות השקעות
כנ"ל.	ערך עתידי ערך בעוד N תקופות של 1 ש בשער ריבית של I אחוזים.	1	8.1 - ערך עתידי

8.2 - ערך נוכחי	2	ערך נוכחי ערך עכשווי של 1 שן שיתקבל כעבור M תקופות בשער ריבית של R אחוזים.	כנ"ל.
8.3 - כדאיות פרויקטים לפי ע.נ.1	5	ע.נ.1 – שיטה לקבל או לדחות תוכנית על פי הערך הנוכחי הנקי שלה. עלות לעומת רווח.	כנ"ל
8.5 - ניתוח פיננסי 8.5.1 - נקודת איזון תפעולית: הוצאות קבועות הוצאות משתנות נקודת איזון תפעולית השיטה הגרפית השיטה האלגברית תכנון רווחיות באמצעות נקודת האיזון, השפעת שינויים במחיר, הוצאה משתנה והוצאה קבועה. מקורות: תורת המימון חלק ב' עמודים 143-176 בשן ברגינר – ניהול עסקי- עמודים 131-141.	2 4	תכנון פיננסי- מסגרת המנחה יחסי הפירמה עם מקורות, הנחוצים והחיוניים להתפתחותה. הוצאות קבועות – הוצאות שאינן תלויות בהיקף התפוקה. הוצאות משתנות – הוצאות התלויות בהיקף הייצור. נקודת האיזון – נקודה בה ההוצאות המשתנות והקבועות במכירות או בתהליך ייצור – שוות להכנסות. תרומה שולית – "עודף" המחיר על ההוצאה המשתנה. תרומה כוללת – תרומה שולית מוכפלת במספר יחידות ייצור.	הרצאה פרונטלית, תרגול החומר הנלמד בכיתה. הערכה: בחנים ומבחנים.
8.6 - מצגת Power Point			
8.6.1 - הכנה למצגת	5		הסברים פרונטליים. הערכה- ראה מחון בנספחים.
8.6.2 - הצגת המצגת בכיתה	3		

ד-מיסים

1- מבוא	5	מס ישיר	הוראה פרונטלית.
---------	---	---------	-----------------

	ולחיסכון.		
כנ"ל	רווח – הפרש בין הכנסות להוצאות עליו מוטל מס.	3	3 - קשר חשבונאות מסים: הגדרת רווח חייב במס, הצגת הרווח בדוחות רווח והפסד. מקורות: גולן עמוד' 5 ניהול עסקי עמוד' 3-7
הוראה פרונטלית. תרגול בכתה בעזרת פקודת מס הכנסה ושאלות שיתייחסו אל הפקודה. הערכה- ציוני בחינות ומבחנים. תרגול בעזרת דפי עבודה שיכללו שאלות בנושא. הערכה – ציוני מבחנים ובחנים. חלק הציון "שיעורי בית" בציון הכולל.	פקודת מס ההכנסה חוק לפיו מוטל מס על ההכנסה בישראל. הכנסה אקטיבית הכנסה הנובעת מפעילות עסקית. הכנסה פסיבית הכנסה שמאפיינה העיקרי הוא היותה תשואה על הון מושקע. הכנסה הונית הכנסה הנובעת ממכירת מקור המייצר את הפירות. הכנסה פירותית מכירת פירות המקור ללא מכירת המקור. הוצאה מותרת הוצאה המפחיתה את ההכנסה לצורך הטלת המס. הוצאה אסורה הוצאה שאינה מותרת בניכוי מהכנסה לצורך חישוב המס. מקור ההכנסה הגורם ממנו נובעת ההכנסה.	2 4 5	4 - <u>פקודת מס הכנסה:</u> הגדרות 4.1 - מקורות הכנסה עסק ומשלוח יד, עבודה, נכס בית, קצבאות וכו' תוך הבדלה להכנסות פאסיביות ואקטיביות. 4.2 - ניכויים, זיכויים נקודות זיכוי

	מס הכנסה שולי שיעור המס המחושב על מדרגת ההכנסה הגבוהה ביותר לגבי הכנסה מסוימת. ניכויים במס הפחתת סכום ההכנסה החייבת. זיכויים במס הפחתת סכום שחושב לפי המדרגות.		
--	--	--	--

			מקורות: פקודת מס הכנסה, גולן 144-157 דיני מס הכנסה 125-175 דיני מס הכנסה הדין המהותי 167-233 www.mof.gov.il אתר מס- הכנסה
הוראה פרונטלית. תרגול בעזרת שאלות בנושא. הערכה – בחנים ומבחנים.	מדרגות מס חלוקת סכום ההכנסה לסכומים בדרוג עולה.	5	5 - <u>מדרגות המס</u>
כנ"ל.	ניהול חשבונות- מערכת רישום של . הפעולות הפיננסיות של הפירמה. שמטרתה לאפשר עריכת דוח רווח והפסד ומאזן. הפעולות הפיננסיות של הפירמה.	4	6 - <u>חובת ניהול חשבונות</u> <u>ודיווח.</u> 7 - <u>ערעורים</u>
תרגול בעזרת 3 פסקי דין נבחרים. הערכה – ציוני בחנים ומבחנים.	פקודת מס ההכנסה חוק לפיו מוטל מס על ההכנסה בישראל. פסקי דין בענייני מס הכנסה.- החלטות של בית משפט בנוגע למחלוקות בין הנישום לשלטונות המס.	4	8 - <u>מס הכנסה - פסקי דין</u>

9 - <u>עונשין</u>	2	הרצאה פרונטלית, דיון בכתה. תרגול בעזרת 3 פסקי דין המופיעים בעיתונות. הערכה: ציון בחנים ומבחנים.
מקורות: פקודת מס הכנסה ותקנותיה הדין המהותי – 270-280.		
10 - <u>ראיון עם נציג פקיד שומה/ הרצאה.</u>		
הכנה	2	הסברים פרונטליים. הערכה – ראה מחוון בנספחים.
הצגת ממצאי ראיון/הרצאה	3	

סה"כ לכתה י"ב – 90 שעות שבועיות.

כותבת התוכנית: יוכבד בליסה

יועץ מקצועי : ויליאם בליסה, רו"ח